

Tolmin, 19.2.2021

Spletno orodje za ocenjevanje tveganj na področju varnosti in zdravja pri delu (OiRA) v razmerah epidemije COVID-19

V Sloveniji se še vedno velika večina delodajalcev poslužuje zunanjih izvajalcev za izdelavo ocene tveganja na delovnem mestu, zato velikokrat delodajalci in delavci niso seznanjeni z ugotovitvami in priporočili stroke, kar lahko rezultira v številne nesreče. In veliko jih tudi ne ve, da že obstaja veljavno brezplačno orodje OiRA, namenjeno samooceni.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z Evropsko agencijo za varnost in zdravje pri delu pripravlja spletno orodje za ocenjevanje tveganj na področju varnosti in zdravja pri delu – OiRA. Orodje je interaktivno ter pripravljeno za ocenjevanje tveganj v različnih gospodarskih dejavnostih – od identifikacije nevarnosti in ocenjevanja tveganj na delovnem mestu prek odločanja o preventivnih ukrepih in njihovega izvajanja do stalnega spremljanja in odločanja.. Je brezplačno, enostavno za uporabo ter namenjenob predvsem mikro, malim in srednje velikim podjetjem.

Orodje OiRA je dinamično orodje, ki se lahko spreminja skladno s spremembo zakonodaje ali zaradi drugih okoliščin na področju varnosti in zdravja pri delu, prav tako pa se lahko prilagaja posebnostim v posameznih podjetjih.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je s sodelovanjem socialnih partnerjev do sedaj razvilo OiRA orodja za 20 gospodarskih dejavnosti (*avtoserviser, cestni transport, čiščenje poslovnih prostorov, elektroinstalater, frizerski saloni, gradbeništvo, kovinar, krovec, kuhar, mesar, mizarske delavnice, natakar, novinar, parketar, pekarnice, pisarne, prodajalne, slikopleskar, učitelj, vulkanizer ter dodaten COVID 19*), ki so brezplačno na voljo uporabnikom.

V času epidemije COVID-19 je ministrstvo v sodelovanju z Evropsko agencijo dalo na voljo tudi orodje, namenjeno trenutnim razmeram. Orodje je namenjeno ocenjevanju tveganj v vseh gospodarskih dejavnostih, saj vsebuje predvsem splošne metodološke ukrepe v smislu organizacije in postopkov, povezanih z epidemijo, kot so med drugim vzpodbujanje in omogočanje higienskega vedenja, upravljanje delovnega mesta, delo na daljavo, pot na delo in službena potovanja, organizacijo sestankov... Prav tako pa orodje omogoča dopolnitev in obravnavo specifičnih tveganj v posameznem podjetju.

Več o orodjih OiRA ter prednostih njihove uporabe si lahko ogledate tudi na straneh portala za varnost in zdravje pri delu, <http://www.osha.mdds.gov.si/oira-ocenjevanje-tveganja> ter straneh, ki jih je pripravila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu v sodelovanju z nacionalnimi partnerji OiRA skupnosti <https://oiraproject.eu/sl>.

Projekt je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija.

Naj tukaj opomnim, da mora delodajalec izvesti oceno tveganja in jo primerno dokumentirati v izjavi o varnosti. Lahko se odloči, da bo vodenje in zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu prevzel sam. A le, če je opravil splošni del strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu ali pa je opravil prilagojeno splošno in strokovno usposabljanje. Če tega ni storil, mora za to pooblastiti zunanjo osebo, ki mora imeti primerno strokovno izobrazbo in ustrezna pooblastila.

Izjava o varnosti je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen. Ocena tveganja je sestavni del izjave o varnosti.

Kaj pa samozaposleni, ki niso delodajalci?

Tudi samostojni podjetniki morate poskrbeti za ustrezno varstvo pri delu za samozaposlene. Samozaposleni, ki niso delodajalci so za varnost in zdravje pri delu odgovorni sami. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljevanju: ZVZD-1) namreč nikjer izrecno ne omenja usposabljanja za varstvo pri delu ali zagotavljanja preventivnih zdravstvenih pregledov samozaposlenih oseb. Izrecno ne določa, da mora samozaposlena oseba opraviti usposabljanje in izpit iz varstva pri delu ter zdravniški pregled na medicini dela.

Zahteve, vezane na varstvo pri delu za samozaposlene, se izražajo tudi v dolžnosti, da sam ugotavlja tveganja za nezgode, poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom, in jih oceni. Nato pa v primeru potrebe po izvajanju konkretnih ukrepov za preprečevanje takšnih tveganj te ukrepe opredeli v pisni izjavi o varnosti **z oceno tveganja**. Paziti je treba, da se morebitne nevarnosti in tveganja ter sprejemljivost ocenjenega tveganja ugotavljajo strokovno. Strokovno naj se opredelijo tudi ukrepi. Če tega samozaposlena oseba ni zmožna zagotoviti sama, naj to uredi z zunanjo strokovno osebo.

In če nevarnosti ni?

Če tveganja oziroma nevarnosti za zdravje in varstvo pri delu ni, pisna izjava o varnosti z oceno tveganja ni potrebna. V oceno tveganja je treba zapisati le, da tveganj za poškodbo na delu in poklicno bolezen na delovnem mestu ni. Nato se pod takšno izjavo podpisati in jo shraniti med ostale interne akte v podjetju.

Pripravila: Polona Cimprič, Posoški razvojni center
SPOT svetovanje Goriška